

ตรีสรู(15 คำเดือน 6)

- ขณะมีพระชนมายุได้ 35 พรรษา ในวันที่พระองค์ตรีสรู นางสุชาดาได้ถวายข้าวมธุปายาส(หุงด้วยนม) ใต้ต้นไม้

เมื่อเสวยเสร็จแล้วทรงลอยถาดทองในแม่น้ำเนรัญชรา ทรงอธิษฐานเสี่ยงพระบารมีว่า ...

"“ถ้าอามาจะได้ตรีสรูแก่พระปริมภิเชกสัมโพธิญาณแล้ว ขอให้ถาดนี้จลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป ” ถาดทองนั้นลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป ๑ เส้น แล้วก็จมลงตรงนาคภพพิมานแห่งพญากาฬนาคราช พระองค์ทรงโสมนัสและแนพระทัยว่าจะได้ตรีสรู เป็นพระสัพพัญญูสัมพุทธเจ้า โดยหาความสงสัยมิได้

- ในเวลาเย็นโสถลียะให้ถวายหูกาคา 8 กำมือ ฟูลาดเป็นอาสนะ ณ โคนใต้ต้นไม้ โค่นใต้ต้นไม้ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา (ปัจจุบันคือ ต.พุทธคยา ประเทศอินเดีย)

- ทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ว่าจะบรรลุโพธิญาณ ประทับหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก

- ทรงบรรลุรูปฌานทั้ง 4 ชั้น แล้วใช้สติปัญญาพิจารณาจนเกิดความรู้แจ้ง คือ

1.) เวลาปฐมยาม ทรงได้ปุพเพนิวาสานุสติญาณ คือ ความรู้เป็นเหตุให้ระลึกชาติได้

2.) เวลามัชฌิมยาม ทรงได้จุตูปปาตญาณ(ทิพยจักขุญาณ)คือรู้เรื่องเกิด-ตายของสัตว์ทั้งหลายว่า เป็นไปตามกรรมที่ตนกระทำไว้

3.) เวลาปัจฉิมยาม ทรงได้ อาสวักขยญาณ คือ ความรู้ที่ทำให้สิ้นอาสวะหรือกิเลส หมายถึง ตรีสรูอริยสังค 4

- อาสวักขยญาณ ที่ทรงได้ทำให้ทรงพิจารณาถึงขั้น 5 และไขแห่งความเป็นเหตุที่ เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท อันเป็นต้นทางให้เขาถึงอริยสังค 4

- เมื่อพระองค์ทรงรู้เห็นแล้ว จึงละอุปาทานและตรีสรูเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า